

Eerste schets van het Nationaal Actieprogramma Leven Lang Leren

Deze informatiekaart is gemaakt op basis van groepsinterviews met deskundigen op het terrein van levenlang leren. Het is een verzameling ideeën die uitwerking verdient.

Hoe zetten we meer volwassen Nederlanders aan tot leren?

1 Met een visie op leren

- Noodzaak**
 - Economische groei: Nederland moet een internationaal concurrerende kenniseconomie worden; leren en werken horen daarom bij elkaar en blijvend kennis verwerven is noodzaak.
 - Rechtvaardigheid: sociale en economische achterstanden zijn veelal het gevolg van leerachterstanden.
 - Burgerschap: Wie meer geleerd heeft, kan gemakkelijker meedoen in de kennissamenleving.
- Streven**
 - Een verkleining van de leerachterstand van vier specifieke groepen: allochtonen, ouderen, laagopgeleiden en herintredende vrouwen.
 - Een schoolsprong in het kennisniveau van de Nederlandse bevolking: meer mensen met een startkwalificatie, meer doorstromers, meer hoger opgeleiden.
 - Ervoor zorgen dat mensen hun kennis regelmatig opfrissen, zodat ze kunnen blijven deelnemen aan de kenniseconomie en deze kunnen versterken.
- Oplossingsrichting**
 - Levenlang leren wordt een vanzelfsprekend én positief deel van ieders leven.
 - Leren wordt leuker en het leeraanbod sluit beter aan op de leerwag van volwassenen.
 - Mensen worden zich bewust van de voordelen van levenlang leren.
 - Werkgevers raken er van overtuigd dat investeren in leren leidt tot betere inzetbaarheid van werknemers en tot innovatie.

2 Met ambitieuze doelen

- Imago**
 - Eind 2010 kent en waardeert 80 procent van de Nederlanders de term 'levenlang leren'.
- Deelname**
 - Eind 2010 neemt 20 procent van de Nederlanders in de leeftijd van 25 – 65 jaar deel aan levenlang leren (in 2005: 16,6 procent).
 - Eind 2010 neemt van de volwassenen in de leeftijd van 25 jaar en ouder 5 procent meer deel aan levenlang leren op hoger onderwijs niveau.
 - Eind 2010 is het aantal werkende mbo-ers dat een hbo-kwalificatie heeft behaald, toegenomen met minstens 7.500 deelnemers.
- Achterstanden**
 - Eind 2010 nemen niet-westerse allochtonen, laag-opgeleiden (lo/mavo/vbo), ouderen (55 – 65 jaar) en herintredende vrouwen 5 procentpunt meer deel aan levenlang leren.
 - Eind 2010 heeft aanzienlijk meer dan 80 procent van de beroepsbevolking van 25 – 65 jaar een startkwalificatie (in 2006: 77,4 procent).
 - Eind 2010 is het aantal werknemers in MKB bedrijven (met 10 – 99 werknemers), dat deelneemt aan levenlang leren toegenomen met minimaal 10 procent.
- EVC's**
 - Eind 2010 hebben van de Nederlandse beroepsbevolking 80 duizend mensen een EVC-procedure doorlopen.

3 Met een gerichte aanpak

- Door een zonniger leerklimaat**
 - Leren als levensbehoefte**
 - Grote publiciteitscampagnes maken volwassenen bewust van de voordelen en kansen van levenlang leren, en verlagen de drempel van informeel naar formeel leren.
 - In het voortgezet onderwijs wordt aandacht besteed aan het belang van leren; stimulerend onderwijs legt de basis voor een leergerige houding.
 - Prikkel tot leren**
 - Via radio en televisie worden toepasbare brokjes informatie verspreid, die de leerbehoefte aanwakkeren: hoe werkt mijn auto, waarom is de naaktslak naakt, wat doet een chiropractor?

- Door de leervraag bij werkgevers aan te wakkeren**
 - Informeren**
 - Er komt een aanpak om werkgevers duidelijk te maken dat leren van belang is voor innovatie in het bedrijf en voor een ondernemende houding bij werknemers.
 - Leerconsulenten benaderen actief het midden- en kleinbedrijf, en helpen bij het opzetten en begeleiden van levenlang leren-trajecten, mede op basis van arbeidsmarktinformatie.
 - Kosten verlagen**
 - Extra financiële prikkels voor MKB-werkgevers verlagen de kosten van EVC en levenlang leren voor hun werknemers.
 - Investeren in leren**
 - Werkgevers stellen hun werknemers in staat werkzaamheden van voldoende kwaliteit en variëteit te verrichten, zodat die bij EVC en opleiding kunnen meetellen.
 - Werkgevers geven hun personeel de ruimte om meer werktijd vrij te maken voor leren.
 - Ondernemingen die EVC opnemen als integraal onderdeel van hun personeelsbeleid, worden opgevoerd door hen de status van "erkend EVC-bedrijf" toe te kennen.

- Door een leeraanbod om van te smullen**
 - Leren leuker maken**
 - Onderwijsinstellingen stemmen hun aanbod af op de vraag van individuen door kleinere, stapelbare modules aan te bieden, die flexibel en in zelfstudie benut kunnen worden.
 - Leermateriaal wordt aantrekkelijker, door meer multimedia, gaming en beeld te gebruiken.
 - Onderwijsinstellingen ontwikkelen een aanbod dat aansluit bij individuele leervragen en daardoor uitnodigt tot verdieping en verbreding.
 - Leren makkelijker maken**
 - Onderwijsinstellingen gaan hun deelnemers aan levenlang leren actief begeleiden, gericht op hun eigen capaciteiten en kansen.
 - Op het digitaal themakanaal Nederland-E kunnen 24/7 naast educatief beeldmateriaal ook gratis korte, praktisch bruikbare cursussen bekeken worden.
 - Onderwijsinstellingen erkennen wat al geleerd is (EVC), zodat reeds opgebouwde kennis waarde krijgt.
 - Onderwijsinstellingen erkennen 'werkend leren' vaker, zodat werk en werkerervaring meetellen in de opleiding.
 - Onderwijsinstellingen organiseren hun leeraanbod zo dat leren beter gecombineerd kan worden met werk.
 - Leren beter organiseren**
 - Het leermateriaal voor levenlang leren ontwikkelt zich van gesloten naar open productie, van éénrichting naar interactief, van betaald naar vrij gebruik ("Open MBO" en "Open Hogeschool").
 - Levenlang leren wordt gefaciliteerd door: flexibele openingstijden en contractvormen, professionalisering van docenten, uitwisseling met bedrijven en gedifferentieerde beloning.
 - Onderwijsinstellingen krijgen ook publieke financiering (via de deelnemers) voor levenlang leren activiteiten, als die (mede) worden ontwikkeld op verzoek van het bedrijfsleven.
 - Het budget voor levenlang leren van onderwijsinstellingen wordt mede afhankelijk van een maatstaf voor het regionaal overleg dat de instelling voert met sociale partners en gemeenten.

- Door de leerwens bij individuen te prikkelen**
 - Informeren**
 - Iedereen krijgt de mogelijkheid om via het internet gratis een lichte EVC-procedure te doorlopen (bijvoorbeeld door uitbouw van de portal Opleiding en Beroep).
 - Tijd geven**
 - De levensloopregeling wordt twee keer zo aantrekkelijk voor scholing als voor andere redenen voor verlof.
 - Mensen met een WW- of Bijstandsuitkering krijgen een arbeidsmarkt georiënteerd scholingsrecht.
 - Opbrengst verhogen**
 - Iedereen krijgt recht op een zware EVC-procedure, met daarin onder andere een advies over een tweede carrière en opleidingsmogelijkheden.
 - Kosten verlagen**
 - Werkenden krijgen jaarlijks gelegenheid om een groeiend leerkrediet te sparen, waarbij achterstandsgroepen een premie krijgen: de individuele scholingsfaciliteit.
 - Mensen krijgen individueel financiering voor leren voor een tweede carrière, mede gefinancierd uit de sectorale scholingsfondsen.